

अरायत्तयण (अ० + त०) adj. die Unholde bewältigend AV. 2, 18, 3.

अरायत्तयन (अ० + चा०) adj. die Unholde verjagend AV. 2, 18, 3.

अराल 1) adj. gebogen AK. 3, 2, 20. TRIK. 3, 3, 379. H. 1437. an. 3, 622.

MED. I. 58. पद्मन् N. 11, 31. R. 5, 28, 13. 17. KUMĀRAS. 3, 49. °केशी RAGH. 6, 81. KĀURAP. 11. In dieser Bedeutung wohl ohne Zweifel von अर Speiche, also eig. speichenartig auseinandergehend. — 2) m. a) gebogener Arm ÇABDAR. im ÇKDR. — b) das Harz der Shorea robusta (सर्जरस) AK. 2, 6, 2, 29. TRIK. 3, 3, 379. H. an. 3, 623. MED. I. 58. Auch राल. — c) ein Elephant in Wuth H. an. 3, 622. MED. I. 58. — 3) f. °ला. a) ein unkeusches Weib (कुलटा). — b) ein bescheidenes Weib (अधृष्टा) ÇABDAR. im ÇKDR. — 4) f. अराली und अराली gāṇa वल्हादि und शार्ङ्गरवादि.

अरावन् (3. अ + रा०) adj. missgünstig, feindselig; auch Bezeichnung dämonischer Wesen: अरावा चन मर्त्यः RV. 8, 28, 4. पाकि नो अरो रत्नसः पाकि धूर्तेररावाः 1, 36, 15. 16. मा नो निदे च वक्तव्ये ऽयो रन्धीररावा 7, 31, 5. पाकि विश्वस्माद्भक्तो अरावाः 8, 49, 10. यो अस्मन्-यमरावा 9, 21, 5. 10, 37, 12.

1. अरि (von अर) 1) adj. (aufstrebend) verlangend, begierig, anhänglich (decl. wie 2. अरि): वनेम पूर्विर्यो मनीषा RV. 1, 70, 1. अयो दिधिषेऽि विभ्रताः 71, 3. ते नाकर्म्यो अर्भीतशोचिषे रूषतिप्यलं मरुतो वि धूनुय 5, 54, 12. सुते सुते न्यौक्ते वृद्धकृत एदरिः । इन्द्राय प्रथमेचति ॥ 1, 9, 10. (आ पाकि) अयं अशिष उय नो हरिभ्याम् 3, 43, 2. अयो वा गिरा अर्यच विद्वान् 10, 148, 3. 1, 122, 14. वाचा विप्रास्तरत् वाचमर्यः 10, 42, 1. 28, 1. तत्सु नो विश्वे अयं आ सदा गृणन्ति कारवः 6, 45, 33. गावो यवं प्रयुता अयो अन्तन् 10, 27, 8. वृकोपारये जसुरये 6, 13, 5. 1, 184, 1. 183, 9. 6, 25, 7. 8, 34, 10. 61, 16. Vgl. स्वरि. — 2) Rad m. TRIK. 2, 8, 48. n. H. 733 (v. l. : m.). Sch.: अरिः सत्यस्मिन्नरिः (sic); hiernach vielleicht n. अरिन्.

2. अरि (3. अ + रि von रा) ved. acc. अरिम् und अर्यम्, gen. abl. und nom. acc. pl. अर्यसु. 1) adj. a) knickerig, karg, missgünstig; gegen die Götter) unfromm: वि च नशेन ऽयो अरातो ऽयो नेशत् सनिषत् नो धियः RV. 9, 79, 1. उत स्वस्या अरातो अरिर्हि ष उताभ्यस्या अरातो वृको हि षः 3. आ पवमान नो भुर्यो अराप्रुषो गयम् 23, 3. स्पर्थते रयो अयः 6, 14, 3. तर्त्तो अयो अरातीर्वन्वत्तौ अयो अरातीः 16, 27. अया अयो अरातयः 48, 16. अभि चष्टे स्रो अय एवान् 51, 2. 1, 73, 5. 6, 20, 1. 36, 5. 47, 9. 59, 8. 8, 39, 2. 10, 133, 3. VALAKH. 3, 9. — b) feindselig, subst. Feind: (अयम्) अयो अ-भिर्भीतिम् RV. 1, 118, 9. अयः परस्यात्तरस्य तरुषः 6, 13, 3. त्रातोरो भूत पते नास्त्वयः 7, 56, 22. तिरो अयो क्वनानि श्रुतं नः 68, 2. अ-या तपति माघा-न्ययो वनुषामरातयः 83, 5. (वक्तु वा करयः) तिरश्चिर्दयं सवनानि वृत्र-न्येषां या शतक्रतो 8, 33, 14. 1, 169, 6. 2, 8, 2. 6, 14, 3. 7, 34, 18. 8, 1, 4. 48, 8. 49, 12. 54, 9. 53, 12. In समर्त्तविदाम् VS. 6, 36 scheint अरो: nom. sg. zu sein. In der spätern Sprache ist अरि m. Feind in sehr häufigem Gebrauch. Up. 4, 140. AK. 2, 8, 1, 10. 2, 63. H. 728. M. 3, 138. 144. 230. 7, 73. 102. 104. 158. 172. 173. 175. 181. 185. 194. 195. 198. 210. 9, 275. 11, 32. 33. N. 12, 34. Hir. I, 32. RAGH. 1, 59. 61. 4, 4. in der Astrol. Ind. St. 2, 283. अरिर्कर्षण N. 12, 16. अरिक्न् 36. RAGH. 9, 23. अरिन्दन Hir. II, 6. Am Ende eines comp. H. 10. Vgl. अराति. — 2) m. eine Mimosa-Art (खदि-रपात्रिका, दाली, सेंदानिका) RĀḠAN. im ÇKDR.

3. अरि (wie eben) m. Feind: कृत्वेनान्प्र दृक्वर्यो नः पतन्वति AV. 13, 1, 29. अपेक्षारिरुत्यरिवा असि विषे विषमपृक्वाः 7, 88, 1.

अरित्तिप (अरि + तिप) m. N. pr. ein Sohn Çvaphalka's HARIV. bei LANGLOIS I, 160. 172. Der gedruckte Text hat an der ersten Stelle (1917) अरित्तिष, an der zweiten (2084) गिरित्तिप.

अरिगूर्त (1. अरि + गूर्त) adj. von Verlangenden gepriesen, eifrig geehrt: अमृद्यो नो वरुणः सुकीर्तिरिषेष्ठ पर्वदरिगूर्तः सूरिः RV. 1, 186, 3. — Vgl. अरिष्टुत.

अरिणिन् (?) m. Hahn H. c. 191.

अरितर (von अर) m. Ruderer, ἐρέτης: इयति वाचमरितेव नावम् RV. 2, 42, 1. 9, 93, 2.

अरिति N. pr. LALIT. 194.

अरित्र (von अर) करणे P. 3, 2, 184. Vop. 26, 169. 1) adj. treibend: अस्या-जरोसो दमामरित्रा अर्चद्भूमसो अग्रयः पावकाः RV. 10, 46, 7. — 2) m. Ruder: तस्या अत्विज एव स्याश्चारित्राश्च स्वर्गस्य लोकस्य संपारणाः ÇAT. Br. 4, 2, 5, 10. — 3) n. अरित्र und अरित्र. a) Steuerruder AK. 1, 2, 2, 13. H. 879. Ru-der HAR. 144. अरित्राणि किरणय्या AV. 5, 4, 4. (नावम्) शतारित्राम् VS. 21, 7. RV. 1, 116, 5. अरित्रगाधमुदकम् SIDDH. K. 234, a, 7. Vgl. Ind. St. 1, 353. LIA. I, 814, N. 3. — b) ein Theil des Wagens: अरित्रं वा दिवस्पृथु तीर्थे सिन्धूना रथः RV. 1, 46, 8. दशारित्र (रथ) 2, 18, 1. — Vgl. नित्यारित्र, स्वरित्र.

अरित्रपरण (अ० + प०) adj. f. ई durch Kraft der Ruder übersetzend: नावम् RV. 10, 101, 2.

अरिदात (2. अरि + दात) m. (durch den Feind gebändigt) N. pr. eines Mannes HARIV. 6628.

अरिधायस् (1. अरि + धा०) adj. gern milchend, nährend: गाः RV. 1, 126, 5.

अरिदम (अरिम्, acc. von 2. अरि, + दम) संज्ञायाम् (नाम्नि) P. 3, 2, 46. Sch. Vop. 26, 60. 1) adj. den Feind bändigend, ein Bein. tapferer Krieger N. 7, 9. 12, 69. 18, 23. 24, 36. Hip. 4, 17. R. 1, 1, 12. Viçv. 3, 12. — 2) m. ein Bein. Çiva's Çiv. — 3) N. pr. Vater von Sanaçruta AIR. Br. 7, 34. ein Muni KATHĀS. 21, 23.

अरिपु (3. अ + रि०) m. N. pr. Vater von Nala BŪĠG. P. in VP. 416, N. 2.

अरिप्रै (3. अ + रि०) adj. 1) fleckenlos, rein, klar: उर्मिम् RV. 7, 47, 1. उषसः 90, 4. अयः AV. 10, 5, 24. — 2) makellos, tadellos: die Açvin RV. 8, 8, 9. येषां अष्टे यदरिप्रमासीत् 10, 71, 1. 120, 9.

अरिमर्द (2. अरि + मर्द) m. (den Feind zermalmend) N. einer Pflanze (काममर्द) RĪḠAN. im ÇKDR.

अरिमर्दन (2. अरि + म०) m. (den Feind zermalmend) N. pr. ein Sohn Çvaphalka's HARIV. 1917. 2083. VP. 435. ein König der Eulen PAṆ-ĀT. 148, 8.

अरिमेजय (अरिम्, acc. von 2. अरि, + एजय) m. (den Feind erzittern machend) N. pr. PĀṆĀV. Br. in Ind. St. 1, 35. ein Sohn Kuru's HARIV. 1802. Çvaphalka's 1917. 2084.

अरिमेद (अ० + मे०) m. 1) N. eines Strauchs, Vachellia farnesiana W. u. A., AK. 2, 4, 2, 30. Auch रिमेद und कुरिमेद. — 2) N. einer Gegend VARĪH. BṚH. S. 14, 2. in Verz. d. B. H. 240.

अरिमेदक (अ० + मे०) m. 1) N. eines Insects SŪÇN. 2, 288, 1. — 2) = अरिमेद 1. ÇKDR.

अरिष्म gāṇa कुशाश्वादि.